

พ.ศ. ๑๙๖๕
วันที่ ๑๖ ก.ค. ๖๕
เวลา ๑๓.๔๕

ส.ล.ค. ๑๙๖๕
ส่ง : กนธ.
รับที่ : ๘๗๘๗/๖๔
๑๖ ก.ค. ๒๕๖๕ เวลา ๑๓.๓๐ น.

ที่ พม ๐๖๐๕/ ๑๙๖๕

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
๑๐๓๔ ถนนกรุงเกษม แขวงคลองมหานาค
เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพฯ ๑๐๑๐๐

๑๖ กรกฎาคม ๒๕๖๕

เรื่อง การศึกษาแนวทางและความเหมาะสมต่อรายงาน เรื่อง แนวทางการให้ความช่วยเหลือคนไร้ที่พึ่ง (กลุ่มคนไร้บ้าน) เพื่อการส่งเสริมศักยภาพด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่

เรียน เลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. หนังสือรองนายกรัฐมนตรีเห็นชอบให้เสนอคณะกรรมการรัฐมนตรี

๒. ข้อเสนอผลการประชุมการพิจารณาศึกษา เรื่อง แนวทางการให้ความช่วยเหลือคนไร้ที่พึ่ง (กลุ่มคนไร้บ้าน) เพื่อการส่งเสริมศักยภาพด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ ตามข้อเสนอของคณะกรรมการการพัฒนาสังคม และกิจการเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส วุฒิสภา

ด้วย กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ขอเสนอเรื่อง การศึกษาแนวทางและความเหมาะสมต่อรายงาน เรื่อง แนวทางการให้ความช่วยเหลือคนไร้ที่พึ่ง (กลุ่มคนไร้บ้าน) เพื่อการส่งเสริมศักยภาพด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ มาเพื่อให้คณะกรรมการพิจารณา โดยเรื่องนี้เข้าข่ายที่จะต้องนำเสนอคณะกรรมการรัฐมนตรี ตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะกรรมการ พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๔ (๑๒) รวมทั้งสอดคล้องตามยุทธศาสตร์ชาติในด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม ทั้งนี้ รองนายกรัฐมนตรี (นายจรินทร์ ลักษณวิศิษฏ์) กำกับการบริหารราชการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ได้เห็นชอบให้นำเรื่องดังกล่าวเสนอต่อคณะกรรมการด้วยแล้ว
ทั้งนี้ เรื่องดังกล่าวมีรายละเอียด ดังนี้

๑. เรื่องเดิม

๑.๑ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ได้เสนอรายงานการพิจารณาศึกษา เรื่อง แนวทางการให้ความช่วยเหลือคนไร้ที่พึ่ง (กลุ่มคนไร้บ้าน) เพื่อการส่งเสริมศักยภาพด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ ของคณะกรรมการการพัฒนาสังคม และกิจการเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส วุฒิสภา มาเพื่อดำเนินการ ต่อมารองนายกรัฐมนตรี (นายจรินทร์ ลักษณวิศิษฏ์) สั่งและปฏิบัติราชการแทนนายกรัฐมนตรี พิจารณาแล้วมีคำสั่งให้กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เป็นหน่วยงานหลักรับรายงาน พร้อมทั้งข้อเสนอแนะของคณะกรรมการฯ ไปพิจารณาร่วมกับกระทรวงมหาดไทย กระทรวงแรงงาน กระทรวงสาธารณสุข สำนักงานตำรวจแห่งชาติ สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจเพื่อสังคม และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อพิจารณาศึกษาแนวทางและความเหมาะสมของรายงานพร้อมข้อเสนอแนะดังกล่าว และสรุปผลการพิจารณาหรือผลการดำเนินการเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวในภาพรวม แล้วส่งให้สำนักเลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรี ภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่ง เพื่อนำเสนอคณะกรรมการต่อไป

๑.๒ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ โดยกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ ในฐานะฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการคุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง จึงได้จัดการประชุมหารือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เมื่อวันที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๓ เพื่อพิจารณาศึกษาแนวทางการให้ความช่วยเหลือคนไร้ที่พึ่ง (กลุ่มคนไร้บ้าน) โดยมีผู้แทนกระทรวงมหาดไทย กระทรวงแรงงาน กระทรวงสาธารณสุข

สำนักงาน...

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจเพื่อสังคม และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมการประชุม รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๒

๒. เหตุผลความจำเป็นที่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรี

เป็นเรื่องที่เข้าข่ายต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรี ตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่อง และการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๔ (๑๒) เรื่องที่นายกรัฐมนตรีในฐานะหัวหน้ารัฐบาล นำเสนอหรือมีคำสั่งให้เสนอคณะรัฐมนตรี

๓. สารสำคัญ ข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย

๓.๑ คณะกรรมการการพัฒนาสังคม และกิจการเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส วุฒิสภา เห็นสมควรเร่งผลักดันมาตรการให้การช่วยเหลือบุคคลด้อยโอกาส รวมถึงคนไร้ที่พึ่ง (กลุ่มคนไร้บ้าน) ซึ่งเป็นหนึ่งในปัญหาสังคมที่สั่งสมมาอย่างยาวนานในประเทศไทย และยังไม่สามารถแก้ไขให้หมดสิ้น และนำมาสู่การลดความเหลื่อมล้ำในสังคมได้ อีกทั้งยังพบว่า จำนวนคนไร้ที่พึ่ง (กลุ่มคนไร้บ้าน) มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นทุกปี จากปัญหาดังกล่าวจึงต้องให้ความสำคัญกับการส่งเสริมศักยภาพด้านการพัฒนา คุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ที่ได้อย่างเร่งด่วน เพื่อให้คนไร้บ้านสามารถพึ่งพาตนเองได้ และกลับคืนสู่ครอบครัวโดยเร็ว ประกอบกับที่ผ่านมา การจัดทำข้อมูลคนไร้ที่พึ่ง (กลุ่มคนไร้บ้าน) มีความแตกต่างกัน เนื่องจากหน่วยงานภาครัฐ เอกชน ภาคประชาสังคม ขาดการประสานงานเพื่อให้การทำงานเป็นระบบ ทำให้ไม่ทราบว่าคนไร้ที่พึ่ง (กลุ่มคนไร้บ้าน) มีจำนวนเท่าใด มีสภาพปัญหา และความต้องการอย่างไร คณะกรรมการการพัฒนาสังคม และกิจการเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส วุฒิสภา จึงมุ่งเน้นการพิจารณาหาข้อมูลที่เกี่ยวข้อง เพื่อศึกษาหาแนวทางช่วยเหลือคนไร้ที่พึ่ง (กลุ่มคนไร้บ้าน) ในกรุงเทพมหานคร และเขตเมือง เป็นลำดับแรก โดยได้จัดทำ “รายงานการพิจารณาศึกษา เรื่อง แนวทางการให้ความช่วยเหลือคนไร้ที่พึ่ง (กลุ่มคนไร้บ้าน)” ซึ่งมีสาระสำคัญ สาเหตุของปัญหา และข้อเสนอแนะ ดังนี้

(๑) มิติด้านเศรษฐกิจ จะเห็นได้ว่า หนึ่งในสาเหตุหลักที่ทำให้บุคคลกลายเป็นคนไร้ที่พึ่ง (กลุ่มคนไร้บ้าน) ได้แก่ การประสบกับปัญหาทางเศรษฐกิจ ปัญหาการไม่มีงานทำ นำมาซึ่งการขาดรายได้ หรือในกรณีภาคการเกษตรไม่สามารถทำมาหากินได้ จึงมีการอพยพเดินทางเข้ามาแสวงหางานในเมืองหรือเกิดจากสาเหตุมีการศึกษาน้อย ขาดความรู้ ขาดทักษะ ขาดโอกาสที่จะประกอบอาชีพ จึงไม่สามารถหางานทำได้ ทำให้กลายเป็นคนไร้ที่พึ่ง (กลุ่มคนไร้บ้าน) ในที่สุด

(๒) มิติด้านสังคมและครอบครัว สาเหตุสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้จำนวนคนไร้ที่พึ่ง (กลุ่มคนไร้บ้าน) เพิ่มสูงขึ้น เกิดจากการไม่ได้รับการยอมรับจากครอบครัว ทำให้ไม่สามารถอาศัยอยู่กับครอบครัวได้ หรือมีเหตุจากการถูกทำร้ายจากคนในครอบครัว ครอบครัวแตกแยก ทำให้ต้องออกมาใช้ชีวิตภายนอกเพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาครอบครัวเหล่านั้น นอกจากนี้ ยังเกิดจากกรณีเป็นคนพิการ ผู้สูงอายุ ซึ่งครอบครัวไม่พร้อมดูแล อีกทั้งยังเป็นเพราะความคิดส่วนตัวที่ขบอิสระและพึงพอใจกับการใช้ชีวิตอิสระ

(๓) มิติด้านกฎหมาย เนื่องจากปัญหาคนไร้ที่พึ่ง (กลุ่มคนไร้บ้าน) จำเป็นต้องถูกแก้ไขอย่างเร่งด่วน ดังนั้น ภาครัฐจึงได้ออกมาตรการทางกฎหมายเพื่อบังคับใช้และแก้ไขปัญหาดังกล่าว เช่น พระราชบัญญัติการคุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง พ.ศ. ๒๕๕๗ เป็นต้น เพื่อกำหนดวิธีการคุ้มครองให้ชัดเจนและเหมาะสมเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและการสร้างโอกาสให้กลุ่มคนด้อยโอกาสในสังคมให้ดียิ่งขึ้น

(๔) มิติด้านการบริหารจัดการ ปัญหาคนไร้ที่พึ่ง (กลุ่มคนไร้บ้าน) เป็นปัญหาที่สั่งสมมาเป็นระยะเวลายาวนาน และเป็นปัญหาที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป เช่น พบว่ามีชาวต่างชาติดอกมาเร่ร่อนในเมืองท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น เป็นต้น นอกจากนี้ สิ่งที่ควรคำนึงในประการต่อมา คือ เมื่อประเทศเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ ทำให้มีโอกาสที่ผู้สูงอายุจะกลายเป็นคนไร้บ้าน

จำนวนมากขึ้น อีกทั้งอาจเกิดกรณีเกิดเหตุการณ์ที่ไม่คาดคิด เช่น กรณีเกิดสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) เป็นต้น ดังนั้น หน่วยงานที่รับผิดชอบจึงจำเป็นต้องกำหนดรูปแบบการทำงานให้ชัดเจนมากขึ้น และสร้างรูปแบบการทำงานเป็นเครือข่ายร่วมกับหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้มีความพร้อมในการให้ความช่วยเหลือและเตรียมพร้อมรองรับรูปแบบการทำงานที่อาจเปลี่ยนแปลงไป และรองรับกับปัญหาที่อาจจะเพิ่มขึ้น

๓.๒ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ โดยกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ มีภารกิจเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาคนไร้ที่พึ่ง (กลุ่มคนไร้บ้าน) ในด้านการกำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์ด้านการจัดสวัสดิการสังคม การพัฒนาสังคม เสนอแนะนโยบายในระดับประเทศ พัฒนารูปแบบกฎหมาย มาตรการและวิธีการในการจัดสวัสดิการ การพัฒนาการจัดสวัสดิการสังคม การพัฒนาสังคม และการสังคมสงเคราะห์ รวมถึงให้การคุ้มครอง ส่งเสริมสิทธิ และให้บริการสวัสดิการสังคมแก่กลุ่มเป้าหมาย ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดสวัสดิการ และการพัฒนาสังคมโดยการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่างๆ ซึ่งที่ผ่านมาได้มีการผลักดันเชิงนโยบายและดำเนินแผนงานโครงการอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้กลุ่มเป้าหมาย ซึ่งรวมถึงคนไร้ที่พึ่ง (กลุ่มคนไร้บ้าน) สามารถพึ่งตนเอง และช่วยเหลือสังคมได้ การพัฒนาการสังคมสงเคราะห์ ให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของประชาชน สนับสนุนด้านวิชาการ เทคโนโลยี ข้อมูลสารสนเทศ ให้คำปรึกษาแนะนำ ติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานด้านการจัดสวัสดิการ การพัฒนาสังคม และการสังคมสงเคราะห์ แก่หน่วยงานให้บริการสวัสดิการสังคม และหน่วยงานภาคีเครือข่าย ส่งเสริม สนับสนุนการจัดสวัสดิการสังคม การพัฒนาสังคม เสริมสร้างความเข้มแข็งและเป็นศูนย์กลางในการประสานงานอาสาสมัครเครือข่าย และภาคประชาสังคม โดยมีแนวทางการส่งเสริมศักยภาพด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านความเป็นอยู่แก่คนไร้ที่พึ่ง (กลุ่มคนไร้บ้าน) ใน ๓ รูปแบบ รองรับกลุ่มเป้าหมาย จำนวน ๔,๙๑๖ คน ประกอบด้วย

(๑) ในครอบครัว/ชุมชน ได้เตรียมความพร้อมครอบครัว และชุมชนของกลุ่มเป้าหมายที่ผ่านการฟื้นฟูพัฒนาศักยภาพ และความพร้อมในการกลับคืนสู่สังคม นอกจากนั้นแล้วได้ดำเนินงานเชิงรุกในพื้นที่ โดยการค้นหากลุ่มเป้าหมายที่อยู่ในสภาวะยากลำบาก เข้าไม่ถึงสิทธิสวัสดิการขั้นพื้นฐาน เพื่อพัฒนาศักยภาพ และระดมทรัพยากรจากภาคส่วนต่างๆ ให้การช่วยเหลือเพื่อให้กลุ่มเป้าหมายสามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืนในระยะยาวต่อไป ซึ่งดำเนินงานภายใต้โครงการตำบลสร้างเสริมสวัสดิการสังคม

(๒) การคุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง โดยศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง ๗๗ แห่ง ทั่วประเทศ โดยดำเนินการเชิงรุกเพื่อป้องกันปัญหาคนไร้ที่พึ่ง และจัดสวัสดิการ การสังคมสงเคราะห์ และการคุ้มครองพัฒนาศักยภาพกลุ่มเป้าหมายในเบื้องต้น

(๓) การดูแลคนไร้ที่พึ่งในสถาบัน โดยสถานคุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง ๑๑ แห่ง และศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาทักษะชีวิต ๓ แห่ง ในการจัดสวัสดิการและการสงเคราะห์ และคุ้มครองพัฒนาศักยภาพ ส่งเสริมทักษะด้านอาชีพ และการศึกษา

๓.๓ ข้อเสนอแนะและแนวทางการดำเนินการช่วยเหลือคนไร้ที่พึ่ง (กลุ่มคนไร้บ้าน) เพื่อส่งเสริมศักยภาพด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ สามารถสรุปสาระสำคัญ ตามตาราง ได้ดังนี้

ข้อเสนอแนะคณะกรรมการ	ผลการประชุม พม./หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	ข้อเสนอแนวทางการดำเนินการต่อไป
๑. พม. ควรเป็นหน่วยงานหลักที่มีหน้าที่ในการรวบรวมข้อมูลคนไร้ที่พึ่ง (กลุ่มคนไร้บ้าน) รวมถึงการ	พม. : มีระบบจัดเก็บข้อมูลผู้ทำการขอทานทั่วประเทศ (Beggar) จัดเก็บข้อมูลผู้ทำการขอทาน และคนไร้ที่พึ่ง มีระบบบริการ	๑.๑ ขอให้จัดทาระบบข้อมูลกลาง (Data Center) ในการบันทึกข้อมูลคนไร้ที่พึ่ง โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กระทรวงมหาดไทย กระทรวงสาธารณสุข

ข้อเสนอแนะคณะกรรมการ	ผลการประชุม พม./หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	ข้อเสนอแนะทางการดำเนินการต่อไป
โดยจัดทำเป็นระบบฐานข้อมูลกลางที่เป็นระบบเดียว (Data Center)	ทางสังคม เพื่อเก็บข้อมูลและการช่วยเหลือผู้ประสบปัญหาทางสังคม โดยระบบทั้งหมดมีการคุ้มครองข้อมูลสิทธิส่วนบุคคล หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง : ควรออกแบบระบบที่สามารถเชื่อมโยงกับฐานข้อมูลกลางที่มีอยู่ เช่น กระทรวงมหาดไทย กระทรวงสาธารณสุข ฯลฯ การปรับปรุงข้อมูลให้เป็นปัจจุบันและลงพื้นที่ เพื่อเก็บข้อมูลร่วมกัน จัดประเภทกลุ่มเป้าหมายให้ชัดเจน และควรมีการออกแบบระบบป้องกันกลุ่มเป้าหมายที่มีอาการทางจิตเวช ซึ่งมีการเคลื่อนย้ายตลอดเวลา	สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กรุงเทพมหานคร มูลนิธิอิสรชน มูลนิธิกระจกเงา มูลนิธิพัฒนาที่อยู่อาศัย เป็นต้น นำเข้าข้อมูลคนไร้ที่พึ่ง (กลุ่มคนไร้บ้าน) ลงในระบบข้อมูลกลาง ซึ่งดำเนินการ ซึ่งดำเนินการโดยกระทรวง พม. และมีการกำหนดสิทธิบุคคลในการเข้าถึง
๒. พม. ควรสร้างมาตรการและกลไกการมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหา ร่วมกับท้องถิ่นและชุมชนโดยนำหลักคิดการบริหารจัดการด้วยการส่งเสริมวิสาหกิจเพื่อสังคม (SE) ให้เกิดขึ้นในชุมชน	พม.: ได้ดำเนินการให้ความคุ้มครองคนไร้ที่พึ่งคนเร่ร่อนผู้ทำ การขอทานทั้งในสถาบัน (สถานคุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง) และร่วมกับหน่วยงานภาคีเครือข่ายทั้งภาครัฐและเอกชนรวมถึงภาคประชาสังคม นอกจากนี้ยังมีกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมเพื่อให้องค์กรสาธารณประโยชน์ องค์กรสวัสดิการชุมชนขอรับการสนับสนุนเงินเพื่อจัดทำโครงการด้านสวัสดิการสังคม กลุ่มเป้าหมายต่างๆ ในขณะที่การจัดสวัสดิการสังคมโดยตรงแก่กลุ่มคนไร้บ้านมีเพียงมูลนิธิอิสรชนที่ขอรับการสนับสนุนเงินไปขับเคลื่อนโครงการ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง: ปัจจุบันยังไม่มีองค์กรที่ดำเนินการวิสาหกิจเพื่อสังคมที่เกี่ยวข้องกับคนไร้บ้าน	๒.๑ ส่งเสริมให้มีองค์กรวิสาหกิจเพื่อสังคม (SE) ที่ทำงานด้านการคุ้มครองและพัฒนาคนไร้ที่พึ่งโดยตรงเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาการกลับมาเป็น คนไร้ที่พึ่ง (คนไร้บ้าน) ซ้ำโดยกำหนดให้มีมาตรการลดหย่อนภาษีในกรณีที่รับคนไร้ที่พึ่งไปดูแลและส่งเสริมการจ้างงานคนไร้ที่พึ่งให้มีรายได้เพียงพอต่อการยังชีพ ๒.๒ ส่งเสริมให้มูลนิธิสมาคมกลุ่มต่างๆ รวมไปถึงวิสาหกิจชุมชนมาขึ้นจดทะเบียนวิสาหกิจเพื่อสังคมเพื่อรับการส่งเสริมจากสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจเพื่อสังคมต่อไปโดยมีการจดทะเบียนแล้ว ๑๕๖ กิจการส่วนใหญ่เป็นกิจการด้านบริการและสินค้าอาหาร

ข้อเสนอแนะคณะกรรมการมาธิการ	ผลการประชุม พม./หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	ข้อเสนอแนวทางการดำเนินการต่อไป
<p>๓. พม. ควรมีมาตรการในการให้ความช่วยเหลือคนไร้ที่พึ่ง (กลุ่มคนไร้บ้าน)</p> <p>๓.๑ พัฒนารูปแบบการให้บริการสวัสดิการเคลื่อนที่อย่างทั่วถึง การลงพื้นที่ร่วมกับภาคเอกชน ภาคประชาสังคม และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ให้สอดคล้องกับวิถีของคนไร้ที่พึ่ง</p> <p>๓.๒ พัฒนารูปแบบการให้บริการแบบศูนย์พักพิงชั่วคราว ให้มีประสิทธิภาพและเอื้อต่อการพัฒนาคนไร้ที่พึ่ง (กลุ่มคนไร้บ้าน) โดยการหาพื้นที่รกร้าง ตึกร้าง และปรับปรุงเป็นศูนย์ให้บริการชั่วคราวให้กับคนไร้บ้านเข้าถึงสวัสดิการขั้นพื้นฐาน และให้คนไร้ที่พึ่งมีส่วนร่วมในการออกแบบการอยู่ร่วมกัน</p>	<p>พม. :</p> <p>๓.๑ พม. โดยกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ มีการให้บริการ ในรูปแบบสถานีสวัสดิการเคลื่อนที่ ในทุกจังหวัด เพื่อสำรวจคนไร้บ้าน และประชาสัมพันธ์แจ้งสิทธิ ให้กลุ่มเป้าหมายสามารถเข้าถึงสวัสดิการขั้นพื้นฐาน โดยที่ผ่านมามีสถานีสวัสดิการจำนวน ๗๗ แห่ง กลุ่มเป้าหมายได้รับบริการ จำนวน ๓๐๙,๐๕๐ ราย</p> <p>๓.๒ พม. โดยกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ มีการให้บริการสถานแรกรับ โดยศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง ทั่วประเทศ นอกจากนี้มีการทดลองเปิดบริการที่พักชั่วคราว เพื่อให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตคนไร้บ้านภายใต้บริการที่เรียกว่า บ้านปันสุข เปิดให้บริการเมื่อเดือนกรกฎาคม ๒๕๖๓ มีผู้มาใช้บริการ จำนวน ๒๗๖ คน</p> <p>หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง :</p> <p>การลงพื้นที่ในรูปแบบหน่วยเคลื่อนที่ควรเป็นไปในทิศทางเดียวกันเพื่อสร้างภาพลักษณ์เชิงบวกกับคนไร้ที่พึ่ง และควรใช้กลไกการทำงานตามบันทึกความร่วมมือต่างๆ ที่มีอยู่แล้ว</p>	<p>๓.๑ ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการคุ้มครองและจัดสวัสดิการแก่คนไร้ที่พึ่ง (กลุ่มคนไร้บ้าน) ในลักษณะเชิงรุก เช่น การแก้ไขสถานะทางทะเบียนราษฎร การให้สิทธิรักษาพยาบาล และอำนวยความสะดวกในการดำเนินการให้กลุ่มเป้าหมายในพื้นที่ ฯลฯ</p> <p>๓.๒ จัดตั้งศูนย์พักพิงชั่วคราวในรูปแบบต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับรูปแบบการใช้ชีวิตของคนไร้บ้านในแต่ละพื้นที่ โดยส่งเสริมให้องค์กรพัฒนาเอกชน (NGOs) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชน หรือภาคประชาสังคม ดำเนินการจัดศูนย์พักพิงชั่วคราว โดยรัฐให้การอุดหนุนงบประมาณ องค์ความรู้ การอำนวยความสะดวก และแนวปฏิบัติสำหรับการจัดสวัสดิการในศูนย์พักพิงชั่วคราว ตามความจำเป็นเหมาะสม</p>
<p>๔. พม. ควรพิจารณาปรับปรุงและดำเนินมาตรการทางกฎหมายโดยแก้ไขมาตรา ๒๓ แห่ง</p>	<p>พม. : กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ มีการให้บริการในสถาบัน แก่กลุ่มเป้าหมายที่มีความหลากหลาย ไม่จำกัดเฉพาะคนไร้ที่พึ่ง แต่รวมถึงผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ป่วยจิตเวช ซึ่งการให้บริการข้างต้น จำเป็นต้องได้รับการคุ้มครองตามกฎหมายเฉพาะ</p>	<p>๔.๑ ขอให้หน่วยงานที่มีภารกิจด้านการคุ้มครองกลุ่มเป้าหมายตามกฎหมายเฉพาะ มีศักยภาพในการรองรับ และดูแลกลุ่มเป้าหมาย</p>

ข้อเสนอแนะคณะกรรมการการ	ผลการประชุม พม./หน่วยงาน	ข้อเสนอแนะทางการดำเนินการต่อไป
<p>ที่เกี่ยวกับการส่งคนไร้ที่พึ่งตามกฎหมายเฉพาะ เพื่อสามารถให้ความช่วยเหลือคนไร้ที่พึ่งได้อย่างยั่งยืน</p>	<p>การให้บริการข้างต้น จำเป็นต้องได้รับการคุ้มครองตามกฎหมายเฉพาะ โดยในปัจจุบัน กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ จะให้การคุ้มครองในเบื้องต้นและประสานส่งต่อไปยังหน่วยงานต่างๆ ที่รับผิดชอบกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ เนื่องจากการให้บริการของกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ ไม่ใช่บริการที่ครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายเฉพาะได้ อย่างเพียงพอ ทำให้คนพิการ ผู้สูงอายุ ผู้ป่วยจิตเวช จะได้รับบริการที่ไม่ครอบคลุม และตรงตามความต้องการของกลุ่มเป้าหมายดังกล่าว เมื่อเปรียบเทียบกับบริการของหน่วยงานที่รับผิดชอบกลุ่มเป้าหมายเหล่านั้น</p> <p>หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง : ไม่สามารถส่งต่อผู้ใช้บริการเข้ารับบริการตามกฎหมายเฉพาะได้ เนื่องจากสถานคุ้มครองตามกฎหมายเฉพาะรับกลุ่มเป้าหมายเต็มจำนวน จำเป็นต้องมีแนวทางแก้ไขปัญหาร่วมกัน</p>	<p>สิ่งอำนวยความสะดวก เป็นต้น</p> <p>๔.๒ เห็นควรให้มีมาตรการทบทวนกฎหมาย คำสั่ง และประกาศที่เกี่ยวข้อง เช่น พระราชบัญญัติสุขภาพจิต พ.ศ. ๒๕๕๑ พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. ๒๕๔๖ และพระราชบัญญัติการคุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง พ.ศ. ๒๕๕๗ เป็นต้น ให้มีความสะดวกในการจัดส่งคนไร้ที่พึ่ง (กลุ่มคนไร้บ้าน) ที่เป็นผู้สูงอายุ คนพิการ ผู้ป่วยจิตเวช ไปยังหน่วยงานที่รับผิดชอบตามกฎหมายนั้น ๆ และมีการดูแลกลุ่มเป้าหมายที่สอดประสานระหว่างตัวผู้ใช้บริการ ชุมชน/ท้องถิ่น และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง</p>
<p>๕. พม. ควรให้ อาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (อพม.) ซึ่งเป็นอาสาสมัครที่ปฏิบัติงานด้านต่างๆ เป็นกลไกในการขับเคลื่อนงาน และเชื่อมประสานการช่วยเหลือคนไร้ที่พึ่ง (กลุ่มคนไร้บ้าน) ในพื้นที่ โดยทำหน้าที่สำรวจและรวบรวมข้อมูล การเฝ้าระวัง และการแก้ไขปัญหาเบื้องต้น รายงานสถานการณ์ ตลอดจนประสานงานส่งต่อผู้รับบริการ</p>	<p>พม. พม. ให้ความสำคัญกับการสร้างและพัฒนาอาสาสมัครโดยมีการจัดทำระบบข้อมูลการฝึกอบรมและพัฒนาศักยภาพ อพม. ในการปฏิบัติหน้าที่ รวมถึงตระหนักถึงการมีค่าตอบแทน เพื่อให้อาสาสมัครซึ่งทำหน้าที่ชี้เป้าเฝ้าระวัง และสนับสนุนช่วยเหลือกลุ่มเป้าหมายในพื้นที่สามารถปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรวดเร็วและทันต่อเหตุการณ์ ความเดือดร้อนของกลุ่มเป้าหมาย จากการดำเนินงานที่ผ่านมาทำให้ในปัจจุบันมี อพม. ทั้งสิ้น ๑๓๔,๔๐๐ คน ครอบคลุมทุกหมู่บ้านทั่วประเทศ (ข้อมูล ณ วันที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๖๕๓)</p>	<p>๕.๑ ขอให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสนับสนุนการปฏิบัติการกิจของอพม. ซึ่งกระทรวงฯ มีเป้าหมายเพิ่มจำนวนอพม. ให้ครบ ๕๔๗,๐๐๐ คน เพื่อรองรับการให้บริการแก่กลุ่มเป้าหมายทางสังคมทั่วประเทศ ในสัดส่วนอพม. ๑ คนให้การดูแล ๔๐ คริวเรือน</p> <p>๕.๒ ขอให้มึระบบสนับสนุนการทำงานและผลักดันสิทธิประโยชน์ที่เหมาะสมแก่อพม. โดยเทียบเคียงกับอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน</p>

ข้อเสนอแนะคณะกรรมการฯ	ผลการประชุม พม./หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	ข้อเสนอแนวทางการดำเนินการต่อไป
<p>รายงานสถานการณ์ ตลอดจนประสานงานส่งต่อผู้รับบริการ และสนับสนุนภารกิจของ พม.</p>	<p>หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง : เห็นด้วยกับการสร้างอาสาสมัคร เนื่องจากเป็นบุคคลที่ใกล้ชิดกับพื้นที่ และคนในชุมชนมากที่สุด ถ้ามีอาสาสมัครในพื้นที่ ย่อมเป็นการจัดสวัสดิการและป้องกันกลุ่มเสี่ยงที่อาจกลายเป็นคนไร้ที่พึ่งในชุมชนมากขึ้น และการพัฒนาอาสาสมัคร ควรให้ความสำคัญกับการให้ข้อมูลที่กันไปในทิศทางเดียวกันกับนโยบายของกระทรวงฯ ที่จะถ่ายทอดให้แก่อาสาสมัคร รวมถึงพิจารณาเรื่องค่าตอบแทน</p>	
<p>๖. พม. ควรเป็นหน่วยงานหลักทำหน้าที่ประสานเชื่อมโยงและบูรณาการทำงานร่วมกันกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐ เอกชน ภาคประชาสังคม ตลอดจนคนไร้ที่พึ่ง (กลุ่มคนไร้บ้าน) เพื่อขับเคลื่อนงานอย่างเป็นรูปธรรม โดยอาศัยบทบัญญัติตามมาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัติการคุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง พ.ศ. ๒๕๕๗</p>	<p>พม. : ๖.๑ ปัจจุบัน ภายใต้ พระราชบัญญัติการคุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง พ.ศ. ๒๕๕๗ ได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการคุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง และคณะอนุกรรมการคุ้มครองคนไร้ที่พึ่งจังหวัด ซึ่งมีองค์ประกอบจากผู้แทนส่วนราชการ และหน่วยงานต่างๆ รวมทั้งผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาที่เกี่ยวข้อง เป็นกลไกในการขับเคลื่อนทั้งในระดับชาติ และพื้นที่ เพื่อเสนอนโยบายและมาตรการเกี่ยวกับการคุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง</p> <p>๖.๒ กระทรวง พม. โดยกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ ได้ส่งเสริมให้มีการจัดตั้งศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่งในชุมชน ตามมาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัติการคุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง พ.ศ. ๒๕๕๗ เช่น อบต.ชว่งเปา จังหวัดเชียงใหม่ อบต.สมอโค่น จังหวัดตาก เป็นต้น ซึ่งในอนาคตจะพิจารณาขยายจำนวนศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง</p>	<p>๖.๑ สนับสนุนให้มีการจัดตั้งศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่งในชุมชน ทั่วประเทศ เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาคนไร้ที่พึ่ง (กลุ่มคนไร้บ้าน) ในเชิงรุก และมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง</p> <p>๖.๒ ส่งเสริมให้องค์กรที่ดำเนินการในลักษณะเดียวกันกับสถานคุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง หรือมีส่วนร่วมในการคุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง ให้สามารถจัดบริการสวัสดิการแก่คนไร้ที่พึ่ง (กลุ่มคนไร้บ้าน) ได้ตามมาตรฐานการคุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง โดยรัฐให้การสนับสนุนงบประมาณ ทรัพยากร ในการดำเนินงาน และองค์ความรู้ ตามความจำเป็นและเหมาะสม</p>

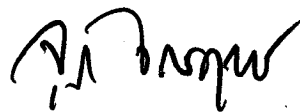
ข้อเสนอแนะคณะกรรมการ	ผลการประชุม พม./หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	ข้อเสนอแนวทางการดำเนินการต่อไป
	<p>ในชุมชน ให้ครอบคลุมทุกภูมิภาคทั่วประเทศ ตามความจำเป็นและสภาพปัญหา</p> <p>หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง : เห็นด้วยกับประเด็นการส่งเสริมการจัดตั้งศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่งในชุมชน เนื่องจากเป็นกลไกที่สำคัญในการคุ้มครองคนไร้ที่พึ่งร่วมกับหน่วยงานภาครัฐ และกระทรวงมหาดไทยมีส่วนร่วมช่วยเหลือประชาชนร่วมกับ พม. ในระดับท้องถิ่น และจังหวัด</p>	

๔. ข้อเสนอของส่วนราชการ

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ พิจารณาแล้วขอเสนอการศึกษาแนวทางและความเหมาะสมต่อรายงาน เรื่อง แนวทางการให้ความช่วยเหลือคนไร้ที่พึ่ง (กลุ่มคนไร้บ้าน) เพื่อการส่งเสริมศักยภาพด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ ต่อคณะรัฐมนตรี เพื่อโปรดพิจารณาและให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องรับผิดชอบนำไปสู่การปฏิบัติต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดนำกราบเรียนนายกรัฐมนตรีเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายจตุติ ไกรฤกษ์)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ

กองคุ้มครองสวัสดิภาพและเสริมสร้างคุณภาพชีวิต

โทร. ๐ ๒๖๕๙ ๖๑๕๘

โทรสาร ๐ ๒๒๘๒ ๐๔๒๖

E mail suthat.c@dsw.go.th